

RODOLJUB.

Glasilno „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvo-stopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

16. števil.

V Ljubljani, dne 20. avgusta 1892.

III. leto.

Pred katoliškim shodom.

Pod tem poglavjem priobčilo je glasilo Primorskih Slovencev, vrla „Edinost“ članek, kateri nam je pisan prav iz srca. Priporočujú tedaj te zlate besede našim bralcem v resni prevdarek, pripomnimo le še, da odbor slovenskega katoliškega shoda navzlic vsestranskim zahtevam še do danes ni dal poročstva, da se v Ljubljani ne bo proglasil kakor v nemškem Lincu za poganstvo boj za narodni obstanek, ki ga je bila do zadnjega vzdihljeja nebrojna množica slovenskih duhovnikov. Pač pa je priobčil Goriški duhovnik dr. Pavlica zadnje dni brošurico, v kateri z nepopisnimi psovkami narodno-napredni stranki naravnost prepoveduje udeležbo. Zategadelj upamo, da nam Bog ne bo v greh štel, ako ostanemo dne 30. in 31. t. m. doma. Slovensko katoličanstvo nam je vsigdar sveto, brezdomovinstva pa Izveličar ni učil.

Članek „Edinosti“ se glasi: „Dotekniti se hočemo čisto na kratko in na sploh posledic, koje utegnejo nastati za národno našo stvar, za mejsebojno razmerje naše

in za prečastito duhovščino samo, ako katoliški shod zaide na ona pota, na koje ga potišče veter Goriški.*) „Zakaj niste ostali s prečastito duhovščino, kjer ste stali do sih dob? Kdo vam brani na katoliški shod?“ — tako se nam kliče sedaj, neposredno pred katoliškim shodom.

„Zakaj niste ostali s prečastito duhovščino?“ Na to vprašanje nam je odgovoriti, ne v imenu kakega posamičnika, ki je morda res skočil preko ojníc, ampak v imenu skupnosti slovenske inteligencije Primorske.

Odgovor naš se glasi: Vsaj smo ostali! Ne mi smo zapustili duhovščino, ampak veleučeni dr. Mahnič s svojimi slepimi epigoni (učenci) je zapustil narodno stvar — in s tem, naravno, tudi nas — in to v onem usodepolnem trenutku, ko so prišli na Kranjsko, kakor se je divno izrazil neki župnik istrski,

*) „Edinost“ ima tu v mislih izdajatelja „Rimskega katolika“ v Gorici dr. A. Mahniča, ki je najstrastnejši hujskač zoper narodno delo. Op. ured.

LISTEK.

Stara Marijana.

Tam za vasjó stoji kočá stare Marijane. Kar pomnim stanuje le-tu. Pod košato lipo pred kočó poseda, drži molek v koščenih rokah in — moli. Otroci se je ne bojé. Časih jih je vse polno okoli njé ona pa jim pripoveduje tako lepe pripovedke o nebeškem vrtu in njegovih svetih prebivalcih, da jo vsi radi poslušajo. Ta veli njen obraz bil je nekoč gladak in te ugasujoče, mrtve oči zrle so jasno v beli svet. Krasna mladenka bila je tedaj Marijana Kraljičeva! Njen glas bil je tako zveneč, da je vsakogar očaral in še-le obrazek in oči, te čarobne, črne oči! In ta čisti glasek, gladki obrazek in ognjene oči — vse to bila je njena nesreča.

Poznal ga je moj ded. Ponosno hodil je po vasi, pa saj je bil mož denaren. Najlepši dom imel je v vasi,

najlepša poslopja, najlepša polja! Mludenke so rekale, da je Francé Markulinov postaven dečak, samo — nekoliko neprikupen.

Njegovi pradedi niso tu stanovali. Še-le oče njegov naselil se je v naši vasi. Prišel je tam od nekod iz laške dežele, reven, ter si hitro opomogel, čudno hitro. Tako hitro brez truda, brez dela obogateti to niso pošteni viri in tudi — srečni ne. Malokedaj bil je pri domu, sina prepustil je skrbi dekile Mete, sam pa je vedno hodil po svetu, kupčevaje z volmi. Pogostoma privel je v vas, nekega mešetarja, Laha po rodu. Ta Lah bil je pritlikave postave in odurnega obraza. Kadar je bival v vasi, silil se je vedno mej domače fante, dasi je dobro vedel, da ga tako časté kakor maček vrečo. Denarja imel je vedno dosti — preveč. Vaščanje gledali so pisano tega pritepenca, sosebno vaški reveži so ga črtili, odkar je v pijanosti z debelo gorjačo pretepal ubogega berača Ma-

razni sekcijonsšefi (uradniki) ministra Gautscha — sekcijonsšefi, ne po naslovu, pač pa po značaju, — kakor bi rekel česki poslanec dr. Kramař.

V 60. in 70. letih, ko je vihral silovit boj proti vzbujajočemu se narodu našemu, mrzila je tedanja vlada istotako duhovščino kakor ves narod naš in njega napore. Zakaj? Zato, ker je stala duhovščina povsodi na čelu narodnih bojevnikov. V onih dobah je bilo mej našimi nasprotniki sovraštvo do duhovskega stanu znamenje, pod katerim so se bojevali. Ali to sovraštvo z nasprotne strani ni škodovalo duhovščini; nasprotno: poviševalo je nje ugled mej narodom, kar je bilo v eminentno korist njej sami in verskemu čutju. Radi smo videli duhovnika na čelu društev, radi smo se klanjali njegovi avtoriteti in klanjamo se še danes, kjer najdemo duhovnika, skrbečega za naš dušni blagor, mimo tega pa tudi borečega se za naroda bodočnost.

Kdo ne bi spoštovanjem snel klobuk raz glavo, da le čuje imena: Strossmayer, Wolf, Trstenjak, Vodnik, Raič, Slomšek, Aškerc, Einspieler, Gregorčiča doktor in Simon, Grabrijan, Dobrila, Ravnihar itd. itd.! Sijajne te zvezde, uzorni ti duhovniki in možje, služili so, in deloma služijo še, najvspesneje sveti veri s tem, da so vršili in vrše svojo nalogo kot voditelji naroda. Tem možem je bil boj za bodočnost narodnosti mimo svetega jim duhovskega poklica prva dolžnost. Danes nas uče drugače: danes je boj za narodnost — izrodek poganstva.*) Kdor je narodnjak — ne samo po imenu, ampak kremenit, značajan in odkrit narodnjak, ki ima pogum povedati svoje mnenje vsakemu, ne glede na stanovsko suknjo — ta je brezverec.

Nekdaj ni bilo tako. Od todi je razloček v mejsebojnem razmerju našem od tedaj in danes.

*) Še pred par dnevi je odličen govornik na katoliškem shodu v nemškem Linzu poudarjal, da se mora pravi katolik pred vsem otrresti poganškega narodnega čuta!! Daleč smo prišli!

Op. uredn.

tijo, ki je preživel že drugi vaški rod. Tako so živeli pri Markulinovih.

Stari ni dolgo živel. Po njem prevzel je kupčijo Francè in tudi Laha ni podil od hiše. Kakor stari, potoval je sedaj Francè in kakor oče ni zahajal nikdar k božji službi, tako se je tudi on pridno ogibal svetišča.

Nò, s časom spremenil je Francè svoje navade. Po svetu ni več tako pogostoma tržil in kar so pobožne sosede sosebno zadovoljne opazile — v cerkev je zahajal.

Ondi pod korom je stal, kjer so se najlepše razlegali glasovi mladih pevk, kjer se je najlepše čul nežni glasek — Marijaničin. Zamišljen slonel je ob stebru in mislil menda le na mili obrazek ljubke pevke in na njene čarobne, črne oči.

Takrat stanovala je v ravno tej koči, a tedaj živel je še mati in v prijetno družbo ji je bil istih let varovanec Joža, lep fantè.

A mi se nismo premenili, mi smo ostali isti, kakršni smo bili; pač pa so se spremenili oni, ki nas povprašujejo: zakaj niste ostali s prečastito duhovščino?

Prečastita duhovščina naj stopi zopet na ono mesto, katero je zavzemala v letih sedemdesetih — pa smo združeni. Pomisli naj, da jo danes hočejo zlorabiti prav grdo — da jej hočejo naprtiti ono, duhovniku nečastno nalogo, kojo je nekdanj v prilog germanizacije vršila birokracija (uradništvo) a ne izvršila. Prečastita duhovščina naj se odtegne pogumno uplivu „sekcijonsšefov“ — ne po naslovu, pač pa po značaju — in hipoma smo združeni v jeden tabor.

Bog nam je priča, da nikdo ne želi bolj sloge in miru, nego mi — a tega miru si nočemo kupiti za ceno narodne bodočnosti naše. Čemu to, čemu tako gorostasno žrtv, ko vender vemo, da smo lahko poleg vernih katolikov tudi odločni in neustrašljivi narodnjaki? Za ceno naše narodne bodočnosti, narodnih idejalov naših, da bi si mi kupovali mir — pred goriškimi mogotci?! Ne, ne!

Mi vidimo jasno okoli sebe in vemo, da so sedanji odnošaji zelo ugodni — obrekovalcem narodnih društev; mi vemo, da se bližamo kritičnim, žalostnim časom; mi vemo, da bode trebalo velikega poguma v to, da kdo javno imenuje samega sebe slovenskega narodnjaka: mi vemo, da skoro stopi za vsacega narodnjaka vsaj jeden denuncijant: ali mi se ne plašimo!

Mi vidimo jasno okoli sebe; ne tako oni naši rojaki, ki vihte sedaj bič nad glavami našimi. Odnosaji so jim izredno ugodni — to jih je premamilo in spravilo v nekak paroksizem (zamaknenje). Ker ne poznajo moči narodne ideje, jo tudi ne ume ceniti. A da jo poznajo, bi vedeli, da kmalu po njihovih „sijajnih zmagah“, kmalu potem, ko bodo „pobili“ in „potrli“ slednjega „radikalca“, pride silna reakcija mej narodom samim, ko slednji izve, kako so z njega koristmi igrali razni „sekcijonsšefi“ v prilog svojega šefa.

Ozrite se le na Koroško in v Istro, kjer je slednjemu duhovniku usojeno biti mučenik; povprašajte

Jeseni hodili so k sosedovim žet, da so si kaj prislužili in Marijanica je takó pridno delala in pela jim, takó krasno pela. France pa je hodil vsak večer za plot poleg koč in poslušal je-li ne bode čul Marijanice. Čul jo je mnogokrat — premnogokrat.

Revno živila se je družinica v samotnej koči — oče jim ni drugega zapustil, kakor nekoliko peščenih njivic in zadolženo koč. Upniki pritiskali so vedno bolj. Marijaničin god je bil, ko je ustopil v koč barič z resnim temnim obrazom s popisano polo pod pazduho. Mati podala jo je Joži, da jo prebere. Odpala mu je. „V jednom tednu moramo plačati, sicer nas izženó“.

Žalosten god so imeli in Marijanica ni več pela, ampak ihtela je pod senčnato lipo in Joža ji je gladil zlate kodre, ter jo tolažil. Tako zaupno občevala sta, kakor brat, kakor sestra; pač nista slutila, da jima tli globoko v srci svetla iskra najplemenitnejšega čustva.

le vrlo to duhovščino in izvestno dobite odgovor: da verska in narodna ideja si niste nasprotni, ampak da se popolnjujeta. Duhovščina ta vam pove, da verska morala ima le tam svojo zaslombo, kjer se je ljudstvo začelo zavedati svoje narodnosti. Zato pa nasprotniki naši kar naravnost identifikujejo slovenskega narodnjaka s klerikalcem!

Neovržna je resnica: da, kjer propada ljudstvo v narodnem pogledu, propadajo tudi verska in javna morala ter ugled duhovščine.

Iz te resnice naj izerpi prečastita duhovščina program svojemu javnemu delovanju; in ako ga izerpi, zapazila bo, da se je le povrnila k svojemu staremu programu. Svojo staro zastavo izza 60 in 70. let naj razvije na katoliškem shodu prečastita duhovščina — bilo-li to ljubo ali ne goriškim gospodom — in pod to zastavo prihitimo radostno vsi — vsi!

Sicer pa je boj neizogiben: ne proti duhovnikom, ne proti veri, ampak proti grobokopom naroda.

Rekli smo, da Goriški in Ljubljanski gospodje ne vidijo jasno okoli sebe. In tako je! Gospôda računajo menda na male difference, nastale mej slovenskim posvetnim razumništvom ob posamičnih političkih vprašanjih; gospôda menijo, da kar ni „radikalec“, — je na njihovi strani. Kako se varajo! Gospôda, pojte le mej posvetne „neradikalce“ v mestu tržaškem in po njega okolici, in

kmalu izveste, da tudi ti obsojajo goriško obrekovanje narodnih društev, tako ostro in še ostrejše, nego je obsojamo mi. Gospodje naj ne računajo na razporedno razumništvom, odnosno mej zavednim delom naroda, kajti z mirno vestjo zatrdimo lahko v imenu vsega slovenskega razumništva — izvzemši par Ljubljanskih „prvakov“, pribeglih k nam iz nemškega tabora —, da to razumništvo nikdar ne bo de soglašalo z načeli sicer veleučenege dra. Mahniča.

Toliko povedati, smatrali smo za svojo dolžnost. Prečastita duhovščina ima sedaj v svoji „togi“ mir ali pa vojsko. V imenu milega nam naroda slovenskega, v imenu naše bodočnosti, v imenu nje lastnega ugleda jo prosimo danes tu, na javnem mestu, da nam podeli — mir!

„Mir“ bodi signatura katoliškemu shodu, kajti vera naša je vera ljubezni, njej je naloga: gladiti in blažiti. Vera naša ne sodi za skrajnosti; zavrnite torej nestrpnosti!

Le malo pojasnila še. Govorili smo o duhovščini na sploh. A nadejamo se, da je že čitatelj sam pogodil, da naš poziv velja le onemu delu prečastite duhovščine, ki je krenil na nenarodna pota; kajti naglašati nam je zadovoljstvom, da velik del našega svečeništva vztraja pogumno pod staro zastavo — slovenskega rodoljubja. Čast, komur čast!

Jednakopravnost v Nemcih in Slovencih.

Že dolgo v Nemcih ni napravila kaka stvar in zadeva toliko hrupa, kakor znani sklep mestnega zbora Ljubljanskega, da naj se napravijo po ulicah naše stolice edino slovenski napis. Židovski listi razgrajali so, kakor bi na Kranjskem na meh drli Nemce. Ljubljanski Nemci pa so zberali skupaj celih 561 podpisov zoper omenjeni sklep. Žal, da se jim je pridružil tudi stolni kapitel

Ljubljanski, v katerem sedé sami Slovenci — po rodu in krvi. In res, naša slavna deželna vlada posegla je vmes. Prepovedala je mestnemu zboru Ljubljanskemu, da ne sme izvršiti svojega sklepa, češ da se s tem sklepom ruši načelo enakopravnosti; v Ljubljani da živi namreč poleg blizu 25.000 Slovencev tudi 5000 Nemcev in tem bi se godila krivica, ako bi morali slo-

„Joža, ločila se bodeva“, spregovorila je ona z mehkim glasom, „prodali nam bodo kočo, kjer sva zrastle in ti bodeš mej svetom kmalu zabil mene in lepih dnij, ki sva jih preživela skupaj“.

Prijel jo je za roko. „Nikdar, nikdar te ne bodem zabil, Marijana“, odvrnil je burno, „saj sva živela skupaj kakor brat, kakor sestra, kakor otroka jedne matere“, ponavljal je zamolklo, pogledal ji v oči — in glas mu je zamrl v grlu. Listi lipe šumeli so tako skrivnostno in cvetje je duhtelo. Pod njo pa je stalo mlado dekletce in nekdo je stal poleg njé ter ji šepetal v uho besede, katere so ji pričarale na rudeči ustni blag, srečen smehljaj: „Marijanica — moja Marijanica!“

Dolgo sta stala drug poleg drugega, da je prisvetil mesec skozi temne oblake, da je njegov svit trepetal na listih stoletne lipe, poljubljal cvetke mej zeleno travo in

njima lil v srcé jasne nade, svetle upe za temno bodočnost.

Tisti večer glasil se je zopet okoli kočé spev sreče, ob plotu pa je slonel France Markulinov in mrmral temno pred sé: „Moja mora biti, moja“.

Stari dekli Meti bilo je drugi dan vse na poti. „Cel teden že ni prijel za delo“, jezila se je, „in danes se je celo praznično opravil“. Radovedna stopila je gori do podstrešne line. Videla ga je, ko je ponosno korakal po vasi in zavil k — Kraljičevim.

Mati bila je sama doma. Kaj sta govorila ni nihče čul. Francè stopil je vesel na prag, ozrl se nazaj v kočo, pozdravil mater, potem pa radostno pogledal tja za plot, kjer je z Jožo kosila Marijanica in pela, tako krasno pela. Zadovoljen napotil se je proti — župnišču.

Kmalu potem ni bilo čuti vaškega slavca. Dolg bil je sicer poplačan, koča ni bila prodana, pač pa je bila

venske groše služiti po zgolj slovenskih ulicah. Zoper to odločbo deželne vlade se je mestni zastop Ljubljanski pritožil na pristojno mesto in v svoji dotični pritožbi razkril je toliko gorostasnih resnic, da bo gotovo zanimalo tudi naše prijatelje po deželi, seznaniti se z vsebino te pritožbe. Jasno jim bo potem, da pri nas enakopravnost in enakopravnost ni ista stvar, kadar se gre za Nemce in kadar za Slovence.

V dokaz naj nam služijo izgledi.

V Celji je najmanj 2000 Slovencev ali po mestu, kjer stanuje še kakih 3000 Nemcev, so vsi napisi izključno nemški, in Celjski mestni očetje branijo se z vso silo proti ulogam v slovenskem jeziku. Gola je istina, da bi se bil že davno poslal v Ljubljano vojaški gubernator s sabljo brušeno, če bi mestni zastop Ljubljanski polovično tako zatiral nemške meščane, kakor Celjski mestni zastop brezobzirno zatira slovenske Celjane!

Maribor šteje najmanj 3000 Slovencev ali po mestu so vsi napisi izključno nemški in slovenski narod nima ondi niti najmanjšega upliva.

Ptuj broji nad 1000 Slovencev ali po ulicah tega mestiča, kojemu je okolica čisto slovenska, je vse, izključno vse nemško, a vendar se gospod cesarski namestnik v Gradci nad tem do sedaj še nikdar spodtikal ni.

V Gorici je nad 4000 Slovencev ali po mestu so vsi napisi izključno laški in vlada se ondi za to zatirano manjšino niti v toliko pobrigala ni, da bi dodelila slovenski narodnosti jedno samo ljudsko učilnico.

Trst broji nad 16.000 Slovencev ali po mestu so sami laški napisi in 16.000 Slovencev bi svojim otrokom šolskega poduka v svojem jeziku niti dajati ne moglo, da jim ni priskočila na pomoč družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Tako se spolnuje člen XIX v Trstu.

Pulj šteje nad 5000 Slovanov ali vendar ne dobiš javnega napisa v slovenskem jeziku, kar je zopet dokaz, da se ondi člen XIX vse drugače tolmači nego v Ljubljani.

Čemu pa vlada v teh mestih ne poseže vmes, čemu varuje le na nemški glavi tako skrbno in bojzljivo vsak

las? Čemu je prepustila, da se na pročelju Kranjske hranilnice v Ljubljani, v kateri je naloženega gotovo več slovenskega, nego nemškega denarja, blišči le nemški napis. A še več! Ona ista vlada, katera se sklicuje na enakopravnost Slovencev in Nemcev v Ljubljani, ona ista vlada nas Slovencev v Ljubljani niti ne pozna. Deželno finančno ravnateljstvo ima nad svojimi pisarnami zgolj nemški napis in ravno tako le nemški napisi povedo slovenskemu kmetu in meščanu, kje mu sodi pravico in resnico c. kr. okrajno sodišče Ljubljansko. Enakih izgledov navaja pritožba našega mestnega zastopa še več. Tudi poštni pečati po večini oznanjajo slovenske kraje le v spačeni nemški obliki. Kje je tu enakopravnost? O napisih javnih, Slovencev namenjenih uradov na Štajerskem, Primorskem in Koroškem pa še govorimo ne in le na to bi še spominjali, da je vlada mirno gledala, kako so mestni očetje Celovski prepovedali družbi sv. Mohorja slovenske napise na njeni lastni, zasebni hiši.

Tako se tedaj meri enakopravnost nam Slovencev in zategadelj prav nič ne bo pomagalo, da je mestna občina Ljubljanska v svoji pritožbi izjavila, da je z veseljem pripravljena za vedno uvesti dvojezične javne napise, kakor hitro visoka vlada ukreni, da se bodo tudi po drugih mestih, kjer živé znatne slovenske manjšine, jednako postopalo. Pač pa se lahko mnogo učimo iz tega postopanja vlade, katero so Nemci imenovali vedno nam prijazno. Pomagajmo si sami in Bog nam bode pomagal! Zahtevajmo veljavo svojemu jeziku vsaj tam, kjer je to v naši moči. Dajmo kruha in zaslužka povsod na Slovenskem le tistim trgovcem in obrtnikom, ki spoštujejo naš jezik, ki mu privoščiijo pri svojih napisih in sploh v javnosti izključno ali pa vsaj odlično prvo mesto. Zahtevajmo to od tujcev, še bolj pa od malomarnih domačinov. Svoji k svojim! Tako so postopali tudi Čehi in dosegli so, da imajo češki kraji tudi češko lice. Ako dosežemo isto tudi mi, potem se bo vlada težje upirala našim opravičenim zahtevam, ne bo se mogla več sklicevati na našo lastno brezbriznost in konečno bomo do-

prodana — Marijanica. Mati se ni več solzila, Marijanica pa je povešala glavo, ter s strahom pričakovala trenutka, ko bode povedati morala Joži, da je oddana — prodana.

In vprašal jo je sam, kaj jo teži. „Joža“, odvrnila mu je, glavico naslanjaje mu na močnih prsih, „vse je proč — omožiti me hočejo“. Strastno ji je stisnil rokó ter vprašal z drhtečim glasom: „Kaj — komu?“

„Francè me je snubil ter plačal dolg.“

„Marijanica — moja Marijanica!“ Ihtela sta oba.

Pravila mu je, da se je branila, prosila — vse ni nič pomagalo. Mati ji je pala na kolena, proseč jo, naj jo reši pogube. Naposled je morala ustaviti tekoči vir materinih solzá — privolila je.

Marijanica se res ni dalje branila. Ljubila je mater svojo, veneč pričakovala je usodnega dné. Približal se je predvečer poroke. Lipa pred kočó zibala se je ponosno v nastopajočem mraku, družec šumenje svoje s tihim

šepetanjem dvojice, ki je zopet stala pod varnim njenim krilom. Joža in Marijanica sta se poslavljala.

Drevo šumelo je dalje in čulo besede: „Dekle, jaz sem berač oni je — bogat. Podaj mu rokó, reši mater svojo. Jaz grem v svet; moj sklèp je trden. Zabil te ne bodem, ker te zabiti ne morem. Materi svoji nisem povedal kaj me žene odtod, nerad jo žalostim, vem pa tudi, kaj bi mi odgovorila. Pozdravi jo ti, Marijanica, mogoče ti danes zadnjikrat stisnem rokó, mogoče se vidiva poslednjikrat. Z Bogom!“

Dekletce stegalo je obupno rokó za odhajajočim: „Joža, moj Joža ostani!“ In mesec je zopet prisvetil, a séval ni na srečne, pač pa je zrl na uničene nadeje, na strte upe.

(Konec prihodnjic.)

segli, kar nam gre. Zlasti bodemo to dosegli, ako volimo v vse javne zastope in pred vsem v državni zbor izključno le odločne slovenske moze, ki bodo krepko povzdigovali svoj glas za pravice tlačnega naroda slovenskega in ki ne bodo podpirali nobene vlade, katera ne bo dejansko priznala, da ima tudi Slovenec v Avstriji iste pravice, kakor mogočni Nemeec. Ponižna prošnja v

Nemcih ničesar ne zaleže, le v boju, v trdem a častnem boju moč nam je doseči narodno srečo. In zato ne zaupajmo sladkodonečim a prijaznim obljubam, ne strašimo se boja; vsak zaveden Slovenec, vsak rojak, ki ima srce za svoj narod, stopi naj pogumno in navdušeno v bojne vrste in ne trati naj svojih moči tam, kjer jih treba ni.

Politični pregled.

Velik nemšk katoliški shod vršil se je pretekli teden v Lincu, glavnem mestu Zgornje Avstrije. Udeležilo se ga je več škofov in drugih višjih duhovnih dostojanstvenikov, obilo odličnih nemških plemičev in nad 2000 drugih udeležencev posvetnega in duhovnega stanu. Storiilo se je več važnih in dobrih narodno-gospodarskih sklepov, poleg tega se je pa tudi povdarjalo, da je boj za narodnost poganstvo in da se mu mora zategadelj vsak dober katolik izogniti. Nemcem je pač lahko tako govoriti, ker se jim ni treba boriti za narodni obstanek, pri nas Slovencih in Slovanih sploh je pa druga in zato moramo mi odločno odklanjati take trditve. Naj bi nam pritrdil tudi Ljubljanski shod! — Dne 13. t. m. minulo je 13 let, odkar je grof Taaffe prevzel vodstvo naše vlade. Tako dolgo se menda še ni vzdržal noben avstrijski ministerski predsednik. Sicer pa današnji Taaffe žalibog ni več isti, kakor pred 13. leti, kajti vedno bolj in bolj se bliža skrajni nemški stranki, ki ima vsled imenovanja ministra za Nemce grofa Kuenburga in odstopa češkega ministra Pražaka v ministerstvu menda tudi večino. — Nemšk upliv pozna se najbolj na Češkem, kjer sedaj, kakor pod prejšnjo nemško vlado pridno razpuščavajo odločno narodna društva. Vrh tega hočejo Nemci spraviti na zatožno klop več čeških državnih poslancev in tudi našega vrlega Spinčiča. Govorili so baje pri nekem shodu preostro zoper vlado. Pač žalostno znamenje časa, ako že državnim poslancem ni več prosta beseda. — Značilno za našo dobo je tudi to, da hočejo tlačeni narodi avstro-ogerski, t. j. Čehi, Malorusi, Slovenci, Hrvatje, Slovaki in Rumuni sklicati na Dunaj poseben shod ter potem neposredno cesarju predložiti opravičene svoje pritožbe. — Koncem tega meseca poda se presvetli cesar k velikim vojaškim manevrom v Galicijo. Za dostojen sprejem delajo se velikanske priprave. Velike vojaške vaje vrše se sedaj tudi na Kranjskem pri Postojini. — Zakon o novem denarju je že stopil v moč, tako da se sme računati že s kronami, katerih pa še ni. — Trgovinska pogodba z Italijo stopi v moč dne 27. t. m. Od tega dne plačevala bodo italijanska vina le 3 gld. 20 kr. carine od vsakih 100 kg. Italijani bodo sedaj brezdvomno preplavili naše kraje: naši domači vinorejci pa bodo zgubili še tisto malo kupčijo, kar so je do sedaj imeli. Bog pomagaj! — Na **Hrvatskem** zgubila je poštena narodna stranka še zadnje trdnjavo, to je zastop glavnega mesta

Zagreba. Pri volitvah vršivših se pretekli teden zmagala je namreč z uprav turškimi sredstvi vladna ali madjaronška stranka. Ker drugače niso upali zmagati, so kar na hitro in brez dokazov obtožili i obsodili nekatere kandidate rodoljubnih strank zaradi nedopustne volilne agitacije, tako da jih po zakonu ni bilo mogoče voliti. Ostalo pa je storil madjarski denar. V deželnem saboru pa ravno tako narejena večina tudi pleše, kakor jej gode madjaronški ban. Prej ali slej bo že tudi Madjarom prišel dan plačila! — Na **Ogrskem** jeli so nekateri listi pisati, da je na novo izumljen brezdimni smodnik za nič in da so vsi milijoni, zanj potrošeni, zgubljeni. Vlada tej trditvi odločno oporeka, kaj natančnejšega o tej stvari se bo pa slišalo šele v delegacijah, kjer bodo zahtevali odločni delegati od vlade jasnih dokazov o porabnosti novega smodnika. Umrši ogerski trgovski minister Baross ostal je do smrti brez premoženja, akoravno bi bil lahko po izgledu drugih ministrov obogatel. Časteč spomin takega poštenjaka je sedaj presvetli cesar povišal udovi penzijo od 2000 gld. na 4000 gld. — **Srbija** sklenila je z našo državo novo trgovinsko pogodbo. — Na **Turškem** so se zopet Albanci spuntali. Bulgarski krvnik Stambulov šel je v Carigrad poročati sultanu, kako izvrstno se je naučil od Turkov grozovitosti in krvoločnosti. — Na **Angleškem** je prijatelj Slovanov Gladstone že na krmilu. Dosedanji vladi izrekla je zbornica s 350 proti 310 glasovi nezaupnico, tako da mora odstopiti. Nemcem ta prevrat nič posebno ne dopada. — **Rusijo** naprosili so Nemci, da naj sklene ž njimi zopet carinsko pogodbo. Nemčija namreč na noben način ne more izhajati brez ruskega žita in zlasti rži. — Velikanske homatije so v afriški državi **Maroko**. Ljudstvo se je spuntalo zoper sultana in ako ne bo skoro miru, bodo najbrže evropske države vmes posegle. Tega pa se zopet Angleži bojé, ker bi radi vso trgovino s to državo sebi ohranili. — V drugi afriški državi **Dahomey** so se spuntali zoper Francoze. Le-ti pa so poslali tja več bojnih ladij, ki sedaj neusmiljeno bombardirajo Dahomejsko obrežje. Punta bo torej najbrže hitro konec. — V **Ameriških zjedinjenih državah** stopil je v moč zakon, vsled katerega se sme v rudokopih in v državnih delavnicah le po osem ur na dan delati. Naj bi tudi evropske države posnemale ta ljudomili izgled.

Slovenske in slovanske vesti.

(Cesarjev rojstni dan) praznoval se je v četrtek dne 18. t. m. jako slovesno po vsi širni Avstriji in zlasti tudi v Slovenih, Njegovemu Veličanstvu vsigdar vernih. Bog nam ohrani še nešteta leta ljubljenege vladarja!

(Ljubljanski občinski svet) je imel dne 5. t. m. sejo, v kateri je odobril pritožbo zoper znani razpis deželnega predsednika zastran novega imenovanja ulic in zgol slovenskih napisov. Obsežna pritožba na podlogi poročila obč. svetnika dra. Ivana Tavčarja v imenu pravnega odseka, se je živahno odobrila in vsprejela jednoglasno.

(Pevska slavnost „Slovenskega pevskega društva na Ptuj“) se je vršila minolo nedeljo dne 14. avgusta v krasni Šaleški dolini na Štajarskem, v prijaznem Šoštanji. Slovanska pesem je privabila pevke in pevce iz vseh pokrajin slovenskih. Celo z daljnega Dunaja so prihiteli sloveči slovanski pevci, člani „Slovenskega pevskega društva na Dunaji“. Pevcem so se pridružili čili „Sokoli“ Ljubljanski, Celjski, hrvatski, Zagorski, Savinjski in Goriški, katerih je bilo nad sto v društveni opravi in z zastavami. Udeležba je bila ogromna od vseh strani. Iz Ljubljane je odpeljal poseben vlak okolu 100 oseb. Tu se je pridružila izletnikom deputacija Primorcev in Dalmatincev. Pokanje topičev je pozdravljalo vlak, koder je vozil, posebno pa po krasni Savinjski dolini. Na vseh postajah je bil vsprejem prav prisrčen in so gospodičine kar obsipale izletnike s šopki in cveticami. Le Celjski magistrat je prepovedal v svoji nemčurski zagrizenosti in nestirnosti vsak očitnejši vsprejem, češ, da „ondu ni tal slovanskim demonstracijam“. Šoštanjski trg je nadel praznično odejo in je ogromna množica naroda pričakovala vlaka. Na kolodvoru razpostavljen je bil tudi „Savinjski Sokol“ z zastavo. Po pozdravu se je pomikal spreved z godbo na čelu in mnogimi zastavami proti trgu. Toliko število „Sokolov“ in pa večje število članov ferijalnega društva „Sava“ v Ljubljani je dajalo vsemu sprevedu preslikovito podobo. Trg je bil ves v zastavah, krasotice Šoštanjske pa so obsipale goste s cveticami. Pri banketu na slavnostnem prostoru se je zbralo kakih 200 oseb v dvorani, na vrtu in na dvorišči pa se je občinstvo kār trlo. Popoludne so priredili „Sokoli“ javno telovadbo na trgu, zvečer pa se je vršil koncert. Slovenska in slovanska pesem je obhajala, kakor vselej pri takih prilikah, pravi praznik.

(Pevsko društvo „Lira“ v Kamniku) je slavilo dne 14. t. m. svojo desetletnico. Kamniške Slovenke so pripele pri ti priliki krasen trak na društveno zastavo. Slavnosti so se udeležila pevska društva „Slavec“ iz Ljubljane, „Hajdrih“ iz Proseka in pevci iz Barkovelj pri Trstu.

(Spomenik pesniku in pisatelju Francišku Cegnarju,) ki je umrl dne 16. februarja t. l., nameravajo postaviti v Trstu. V ta namen se je ustanovil poseben odbor, čegar predsednik je dr. K. Glaser, tajnik

Gr. Jereb in blagajnik dr. Gregorin. V posebni okrožnici se obrača odbor do vseh zavednih Slovencev proseč, da mu blagovolje pripošiljati primernih doneskov.

(Janez Čop †), veleposestnik in trgovec v Mostah pri Žerovnici se je ponesrečil dne 11. t. m. na svojem lovu na Stolu. Sédel je nameč na skalo in puško položil zraven sebe. Vsled obilnega dežja se je pa rušilo isti dan skalovje in puška je odletela s skalovjem vred v nižavo. Pri tem se je pa žal sprožila in svinčenka, namenjena divji kozi, prestrelila je nesrečnemu pokojniku prsi, takó da je za rano po hudih mukah v $\frac{3}{4}$ uri izdihnil svojo blago dušo. Rajnik je bil poštenjak od nog do glave, poznat po vsem Gorenjskem po svoji razsežni lesni trgovini. Bil je vrl Gorenjec, odkritega značaja in radi tega priljubljen svojim soobčanom, ki so ga večkrat v občinski zastop in kot predsednika v okrajni šolski svet volili.

(14letno obletnico bitke pri Jajci) je obhajal dne 8. avgusta t. l. naš domači polk s primerno svečanostjo.

(Vojaške vaje na Kranjskem.) Ta in pa prihodnji mesec se bodo vršile pri nas velike vojaške vaje. V ta namen bodo nastanjeni v Ljubljani od 16. do 27. avgusta štirje batalijoni pehotnega polka štev. 17, strelska batalijona štev. 20 in 31, baterijska divizija štev. 5 in pa dva eskadrona dragoncev štev. 5; v Postojini pa bodo od 17. do 29. avgusta po štirje batalijoni pehotnih polkov štev. 87 in 97, druga baterijska divizija 3. artilerijskega polka in pa 1 eskadron 5. dragonskega polka. — Dne 28. avgusta odrinejo v Ljubljani nastanjene čete v Postojino, kjer se bodo vršile od 30. avgusta do 7. septembra skupne vojaške vaje. — V Senožeški in Razdrški okolici pa bodo imeli od 14. avgusta do 7. septembra svoje vaje domobranski polki štev. 3, 4 in 5. — Zbranih bode ondu okolu 7700 mōž z 266 častniki in 90 konji.

(Za rešitev življenja) je izrekla c. kr. deželna vlada za Kranjsko petošolcu državne gimnazije Novomeške Aleksandru Guzelju pohvalno priznanje, ker je dne 4. julija 1892 otel sošolca Ernesta Dereanija iz Krke.

(Trtna uš) uničila je na Kranjskem dosedaj že več kot 10.000 hektarov, to je nad polovico vseh vinogradov. Najhujše prizadet je okraj Črnomaljski. Poroča se sicer, da je v zadnjem času nek Eberle na Dunaji iznašel gotovo sredstvo zoper trtno uš, vendar pa to sredstvo še ni skušeno.

(Koliko napravita na Kranjskem škode ogenj in toča?) Izračunili so, da je od leta 1885—1889 ogenj napravil škode na Kranjskem na leto povprečno 268.000 gld. od katere je bilo zavarovane le polovica. Toča pa je pobila v isti dobi poljskih pridelkov za 376.000 gld., zavarovanih pa je bilo od teh le za 2000 gld. Te številke pač jasno pričajo, da se naše ljudstvo še vse premalo briga za varnost svojega imetja.

(Naredbe zoper kolero.) Notranje ministerstvo v zvezi s trgovskim in finančnim ministerstvom in pa sporazumno z ogersko vlado je strogo zabranilo uvažanje in prevažanje sadja in zelenjave, kavijarja, svežih in posušenih rib, kož in drugih živalskih izdelkov iz Rusije, da se ne bi s tem zanesla kolera v našo državo.

(Pogozdovanje Krasa.) Po zakonu z l. 1885 se je pogozdilo letošnjo pomlad na Krasu, in sicer večinoma na goličavah ob železniški progi mej Postojino in Divačo, 78 hektarov ali 135 oralov. Vsa dela je vodil c. kr. gozdarski svetnik in deželni gozdarski nadzornik g. Goll. V nekaterih krajih so se popravili nasadi, ki so trpeli po suši, okolu Št. Petra pa se je mej borovce nasadilo jelk in smrek. Porabilo se je 1½ milijona sadik, katere je brezplačno prepustilo c. kr. poljedelsko ministerstvo pogozdovalni komisiji iz Ljubljanskega državnega gozdnega vrta. Pri pogozdovalnih delih je imelo zaslužek 1520 osob iz bližnjih občin in se je potrosilo blizu 8000 gld. Na kranjskem delu Krasa se je do zdaj pogozdilo 806 hektarov ali 1400 oralov, za kar se je porabilo blizu 12 milijonov sadik. Stareji nasadi so že podobni gozdičem in branijo mlaje nasade proti sili burje. Naj bi ljudstvo povsod podpiralo kar najkrepkeje to blagodejno in težavno delo!

(Nova lokalna železoica.) Kakor se poroča, bodo se v kratkem pričela dela za trasiranje nove železniške proge, ki bi vezala Kamniško železnico s Celjsko Velenjsko. Od Domžal bi šla nova železnica po Moravški dolini preko Vranskega in bi se pri Žalcu združila z železniško progo Celjsko-Velenjsko.

(Domač izum.) Na mejnarodni gledališki in godbeni razstavi na Dunaji je razstavil Janez Bojda iz Hotič pri Litiji glasbilo, kateremu izvaja glasove citer,

harfe, kvitare in zvončkov. Izumitelj je navaden preprost delavec, ki je svoje glasbilo tudi sam naredil.

(Deželnozborska volitev na Koroškem.) Pri volitvi volilnih mož za deželnozborsko volitev v okraji Celovška okolica zmagali so ponemčenci. Slovenci se teh volitev niso udeležili.

(Zastavo „Delavskemu podpornemu društvu“ v Trstu) je zopet dovolilo Tržaško namestništvo. Zastava, katero krasi dragocen trak kumice cesaričinje — udove Štefanije, se razvije zopet pri desetletnici omenjenega društva, katera se bode slavila dne 4. septembra t. l. Za slavnost delajo se že velike priprave.

(Veselico) priredé dijaki Ljubljanskega višjega gimnazija v nedeljo dne 21. avgusta, na korist „Prešernovemu spomeniku“ v prostorih gostilne Petra Mayerja v Kranji.

(Občni zbor zaveze gasilnih društev) se je vršil v nedeljo dne 14. t. m. v Kamniku.

(„Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda“.) VII. zvezek. Zopet je izšel jeden zvezek te ljudske knjižice, ki se je tako prikupila naši mladini, to je II. knjižica „Junaki“, spisal prof. Fr. Hubad. Na 102 straneh obseza 29 mičnih povestij o raznih junaških činih na bojnem polji in tudi iz vsakdanjega življenja. Knjižica ima tudi pet podob: Maršala Radeckega spomenik na Dunaji, Vitez Matija Zitterer, Slovenska noša iz Tržaške okolice, Dolenjska noša in Gorenjska ženitovanjska noša. Gotovo bode dobro došla ne samo mladini, kateri je namenjena v prvi vrsti nego tudi odrasli jo bodo čitali radi. Nevezana štane 30 kr., trdo vezana 35 kr. Kdor pa vzame skupaj 100 izvodov, dobi jih nevezane za 25 gld., trdo vezane pa za 30 gld.

Razne vesti.

(Prvi dan kronske veljave.) Dne 11. t. m. so bili objavljeni na Dunaji in v Budimpešti valutni zakoni, ki so dobili najvišje potrjenje. Odslej toraj se sme računati po kronah — akopram kron še ni. Novo leto pa nam bode prineslo kron in vinarjev kar polne koše, ker takrat bode pridobil novi denar faktično veljavo. Koliko se bode obistinilo nad, ki nam jih prorokujejo prijatelji novega denarja, to se bode še le pokazalo. Na vsak način pride več denarja mej ljudi, ker namestu jednega goldinarja prideta dve kroni, namestu novčiča dva vinarja. Drugo uprašanje pa je, bode li novi denar kaj več teknil od starega?

(Stari denar.) Opozarjamo svoje čitatelje, da izgubi stari srebrni denar koncem tega leta svojo veljavo in da se bode samo dotlej zamenjaval. Državne blagajnice sprejemale bodo ta denar samo do 31. decembra 1892. in to po nastopnih cenah: srebrni tolar za 2 goldinarja, gld. 2.10, srebrni tolar za 1 goldinar, gld. 1.05, dvajsetica novega kova in avstrijska lira 0.35, dvajsetica starega kova 0.34, desetica in pol lire 0.17, stari groš in četrt lire 0.08⁵/₁₀, novi groš 0.05, križavec 2.30, pol križavca 1.12, četrt križavca 0.55. Po 31. decembru 1892 se ne bodo več vsprejemali ti denarji niti pri državnih blagajnah, in

uradih, niti se ne bodo zamenjivali. Levantinski tolarji (Marije Terezije tolarji) s kovom od l. 1780 se ne vsprejemajo niti ne zamenjujejo več.

(Umor.) V nedeljo na vse zgodaj je poslal kneza Windischgraetza logar na Unci pri Rakeku gozdnega paznika Kunca na neko mesto, kjer hodijo navadno tatinski lovci v gozd. Ker Kunca do opoludne ni nazaj na Urec, gredó ga iskat in ga najdejo blizu železniške stražnice, kakih 10 minut pod Rakekom, mrtvega. Ustreljen je bil v glavo in v prsa, v rokah pa je držal puško, na kateri sta bila napeta oba petelina. Sodi se, da je moža ustrelil kak tatinski lovec. V ponedeljek je prišla na lice mesta sodna komisija iz Logatca. Preiskovalni sodnik je dal odvesti v zapor žel. paznika Kolarja in njega ženo, ker se je umor zgodil le malo korakov od stražnice in leti nauja sum tudi zato, ker pravi žena, da je slišala zjutraj dva strela za hišo, a da ni šla gledat, kaj se godi le malo korakov od nje.

(Oče — morilec svojega sinu?) Te dni so javili, da so v Dražencih pri Ptujci našli ubitega posestnikovega sina Janeza Pisca, da pa morilca ne morejo zaslediti. Sedaj so orožniki prijeli in sodišču izročili očeta ubitega fanta, ker leti nanj sum, da je morilec svojega sinu. Stari

Pisec je bil vedno silen človek in radi pretepa že večkrat kaznovan. S sinom se ni razumel, vedno sta se prepirala in pretepala, stari Pesec hodil je vedno okoli sodišča in tožaril sina zdaj radi tatvine, zdaj radi kake druge reči. Dognano je tudi, da je stari Pisec videl sina ležati pijanega v jarku in najbrže ga je takrat pobil.

(Samomor.) Pri sv. Florijanu ob Dravi so našli v gozdu obešenega hlapca Jožefa Blaha. V predvečer je bil še vesel in dobre volje ter se z drugimi vaškimi fanti šalil in dražil domače krasotice. V svoji razposajenosti je zahteval od navzoče svoje ljubice, ki je najlepše dekletke v fari, naj mu da — poljub. Dekle se je smeje branilo, češ da se ne dá poljubovati pred drugimi ljudmi, kar pa je Jožefa Blaha silno razkačilo. Zapustil je takoj veselo družbo, kličoč dekletu: Mene ne boš nikdar več videla, in odšel v bližnji gozd ter se ondu — obesil.

(Tržaški iredentovci.) V četrtek zvečer je prišla Tržaška policija zopet pet Tržaških iredentovcev, stavca Dino, krošnjarja Fanno in trgovskega pomočnika Rocca. Ti trije so italijanski državljani. Zaprla je tudi raznašalca časopisov, žida Morpurga in nekega Movo, katerega je pa takoj izpustila. Zaprti iredentovci so razširjali veleizdajske tiskovine v veliki množini. Ako pomislimo, da podpira vlada italijanski element na Primorskem z občudovanja vrednim samozatajevanjem, potem se ni čuditi, da je tudi iredenta začela zopet vzdigavati glavo.

(Od strahu umrl.) V Madridu zaprli so necega cigana zaradi uboja. Ko so ga odvedli pred sodišče, rekli so mu njegovji tovariši iz ječe, da je že obsojen na smrt in da se bode kaznen takoj izvršila. Ubogi cigan se je tako prestrašil, da ga nič ni moglo umiriti. Zastonj so mu prigovarjali jetniški pazniki, da so njegovi tovariši lagali. Umrl je kmalu potem od samega strahu.

(Koliko so vredne noge.) Tramwajsko društvo v Chicagu bilo je te dni obsojeno, da plača 30.000 dolarjev nekemu malemu dečku, katerega je povozil tramwajski voz ter so morali vsled tega nesrečnemu dečku amputirati obe nogi.

(Prevarani izseljenec.) Že večkrat smo imeli pri liko opozarjati tiste, ki nameravajo izseliti se v Ameriko, naj se ogibajo posredovalcev in agentov, zlasti tistih, ki ponujajo vožne listke. Te dni obsodilo je Dunajsko sodišče takšnega sleparja na deset mesecev zapora, pomočnika njegovega pa na pet mesecev. Podjetna ta dva moža dobila sta siromašnega Slovaka Janeza Žabo v roke in mu prodala vožni list v Ameriko, a kakšen list. Kupila sta na železnici karto z Dunaja v Požun na Ogrskem. Nevedni Slovak plačal je sleparjem zanjo sto goldinarjev in se odpeljal v Požun, od koder je bil prišel. Varujte se torej agentov.

(Samomor v Črnigori.) Mej junaškimi Črnogorci velja samomor za največjo podlost, katero more zakriviti možak. Najstarejši ljudje v Črnigori ne pomnijo samomora. Razumljivo je torej, kak utis je naredilo, ko se je nedavno hotel ustreliti neki Ljezar zaradi dolgov. V bolnici, kamor so prenesli ranjenca, grajal ga je knez ostro, potem pa ukazal, da se plačajo Ljezarjevi dolgovi iz kneževe zasobne blagajne. Drugi dan izšla je ostra odredba proti onim Črnogorcem, ki bi si skušali vzeti življenje, o katerem ima odločevati sam Bog in ki se jedino sme žrtvovati na bojnem polju v obrambo domovine.

(Prijetno iznenadenje.) Leta 1887. skočil je v Budimpešti postaren in imovit trgovec v Dunav z namenom, končati siloma svoje življenje. Neki pomočnik iz Frankobroda skočil je za njim in ga otel smrti. Starec ni bil svojemu rešitelju kar nič hvaležen, še oštel ga

je, češ, naj se ne utika v reči, katere mu niso nič na mari. Kako prijetno iznenaden pa je bil rešitelj te dni, čuvši, da je stari gospod umrl in njemu volil vse imetje, nad 200.000 gl.

(Nevihite na Koroškem.) Zadnje deževje je napravilo v raznih krajih Koroške veliko škodo. Pri Črni je zasula plast zemlje cesto v Prevalje 40 metrov daleč. Pod Ljubelom pa se je odtrgal oblak mej bliskom in gromom in nastal grozen naliv. Cesta je močno poškodovana.

(Italijanska vina.) Posledice trgovinski pogodbi z Italijo, oziroma klavzuli o vinski carini, občutili bomo skoro. Čujemo namreč, da je več italijanskih trgovcev prijavilo južni železnici velike množine italijanskega vina za prevažanje. Južna železnica se nadeja velikega prometa po prevažanju italijanskih vin.

(Potres.) V Strasoldu pri Gradiški je bilo čutiti dne 9. t. m. zjutraj po 9. uri valovit, tri sekunde trajajoč potres.

(Samomor.) V ponedeljek se je usmrtil v Št. Lenartu v Slovenskih Goricah ondodni nadučitelj J. B. Reich. Uzrok samomoru ni znan. Pokojnik je bil odločen privrženec nemškutarske stranke, ki ga bode močno pogrešala.

(Strahovita razposajenost.) V Brenulah pri Račjem na Spodnjem Štajerskem so se napili pastirji mošta in se potem v pijanosti lotili 12letnega Franca Klinca. Zvezali so ga na rokah in na nogah in ga potem za vrv vlekli čez drn in strn. Ker je dečko zaradi bolečin kričal na vse grlo, suvali in teptali so ga pijani tovariši z nogami, da je obležal brez zavesti ter drugo jutro vsled notranjih poškodb umrl. — Glavnega krivca, 15letnega posestnikovega sina Janeza Novaka so že zaprli, drugi krivec pa, Janez Zmarek, je ubežal pred orožniki in ga doslej še niso mogli zaslediti.

(Poskušen roparski umor.) V Kasasah ob Savinji v občini Pletrovič se je zgodilo v noči od 5. do 6. t. m. v gostilni Kodele po domače Brežana grdo zločinstvo. Dosedaj nepoznan človek je zlomil okrižje na oknu kleti in od tod šel v stanovanje in začel z železnim orodjem udrihati po krčmarju in njegovi ženi. Ta dva sta kričala ter klicala na pomoč in nato je napadalec ubežal. Martin Kodela je bil takó močno ranjen, da so ga prevideli, a tudi žena njegova je hudo poškodovana, vender je upanje, da okrevata.

(Nesreča.) Dne 8. t. m. se je splazil 10letni Alojzij Kostanjevič iz Vipave pod ondodno grajsko žago. Gonilno kolo ga prime in dvigne kvišku ter potisne ob tram, da se je žaga ustavila. Deček se je takoj zadušil.

(Strela je ubila) dne 11. t. m. 6letnega pastirja Jakoba Korena s Korenovoga vrha, dva druga pastirja pa omamila.

(Ladija se je potopila.) Dne 2. avgusta je bila okolu Kopa velika nevihta. Ljudje, prišedši iz Kopa, so pripovedovali, da je blizu mesta na morji udarila strela v neko ladijo in da se je ta takoj potopila.

Za kratek čas.

Kmet Zidovski bil je tako nesrečen, da je bil zmirrom na bobnu in da skoraj ni minulo nedelje, da ne bi preklicano bilo njegovo premakljivo imetje, ali celo njegov grunt. Ko Zidovski neko nedeljo na Bistriškem trgu stoji in sliši občinskega slugo bobnati in zopet njegov grunt preklicavati, stopi k slugi, mu potrka na ramo in reče dobrovoljno: „Le bobnaj, le bobnaj! poprej bo tvojemu bobnu kože zmanjkalo, ko meni grunta“.

Poučne stvari.

Kako je s praznimi sodi ravnati.

Izpraznjene sode puščajo večidel, da se posuše na zraku. To pa ni prav. Na zraku osušen sod postane namreč kaj rad plesniv in vino dobi v takem sodu slab duh in neprijeten okus po plesnobi. Časih postane vino kar neužitno. Zaradi te nevarnosti, ravnati je z izpraznjenimi sodi tako le:

Brž ko je sod prazen, ga je hitro izmiti in dobro izplakniti s čisto vodo. Potem pa je prazni in očiščeni sod zakaditi z žveplom. Tako žveplanje ponoviti se mora potem vsaj vsak mesec po enkrat, dokler sod prazen leži. Žvepleni dim (žveplena sokislina) pokonča vso plesenj, ki se utegne nahajati v zraku ter ohrani tako sod v dobrem in zdravem stanju.

Kedar hočemo pozneje prazni sod rabiti, ga je le še dobro poplakniti s čisto vodo.

Sadje za napravo mošta.

Sadje za mošt je jemati o pravem času z drevja. Pravi čas je pa tedaj nastopil, kedar je sadje že popolnoma dozorelo na drevju. Prezorelo ali premalo zrelo sadje ne daje tako dobrega mošta. Najbolje storimo, da sadje trgamo oziroma obiramo, ne pa stepamo. Ako se namreč stepa z drevja, se sadje preveč rani. Ranjeno sadje pa že gnijje, predno se stolče in to je znano, da iz gnjilega sadja ne bode mošt nikoli prav okusen, pa tudi ne drži se dolgo.

Nekatero sadje ni še koj godno za mošt, kedar se potrga z drevja, ampak mora nekaj časa na suhem kraju ležati pokrito s slamo ali s prti. Nekatero sadje pa tudi ne sme dolgo ležati, ker sicer se spremeni v mokasto in testeno mečo, ki ni več dobra za mošt.

Kdor stolče sadje, kakor hitro ga je dobil z drevja, dobi več mošta, a nikdar tako dobrega, kakor če ga pusti, da poleži nekoliko časa in da še bolj dozori. Predno pa se stolče uležano sadje, kaže nagnjilo odbrati, ostalo zdravo pa dobro oprati.

Kako se najlažje reši konj iz gorečega hleva?

Nek nemški list piše, da je najlažje rešiti konja iz ognja, ako se mu obesi čez glavo mokra ruta ali pa vreča. Konj se da potem baje odpeljati iz hleva brez vsakega upora.

Kako ravnati z drevesnimi rauami.

Rane na drevju niso samó zato škodljive, ker ovirajo rast drevja, nego tudi zato, ker se kaj radi vgnezdé vanje razni škodljivi mrčesi.

Kakó pa dobi drevo rano? To se lahko zgodi na dva načina: pri obrezavanji ali pa vsled viharjev. Zoper viharje se drevo ne more zavarovati, pač pa se lahko pazi pri obrezavanji, da ostane drevo zdravo. Zato obrezuj drevo tedaj, kadar se jame sok raztakati po njem; ta sok stori, da se rana lahko in hitro zaraste. Velike veje odreži kolikor moči pri deblu. Da pa luba preveč ne raniš, nažagaj najprej nekoliko dotično vejo spodaj. Ko si vejo odrezal, namaži takoj rano s premogovim katranom, toda tako, da se z njim ne dotakneš luba. Kjer si odrezal manjše veje, ondu zamaži rane s kitom, katerega si lahko sam pripraviš. Vzemi namreč 250 gramov rumenega voska, 125 gramov smole in toliko gramov

gostega terpentina. Stópi najprej vosek in smolo, potem pa prideni terpentina. Dobro je, če primešaš nekoliko masti ali masla, da se zmes ne strdi.

Viharji napravijo časi velike rane drevju, ki so tem nevarnejše, ker odtrgajo navadno z vejo tudi veliko luba. V tem slučaju zravnaj najprej mesto, kjer je vihar odtrgal vejo, potlej pa poreži gladko raztrgani lub. Nato namaži skrbno rane s premogovim katranom, in ko se ta posuši, s kitom, katerega si pripraviš takó-le: Vzemi 2 dela svežega govejega govna, 1 del dobro presejanega apnenega ometa in 1 del lesnega pepela; ti zmesi prideni nekoliko drobnega peska, 2 perišči kravje dlake in toliko gostega terpentina.

Če so rane zastarele in že gnijó, odpravi najprej z ostrim nožem bolne dele, potem še-le jih namaži z omenjenim kitom.

Ali so lastovke bučelam nevarne?

Po nekod mislijo, da se morajo lastovke odganjati od ulnjakov, češ da pokončavajo bučele. Ta misel pa je povsem kriva. Natančni opaževalci so dognali, da lastovke sicer res lové bučele in jih pojedajo, toda le ničvredne trote, ki nimajo žela; pikajočih bučel se pa ogibljejo.

Kako spraviš najlaglje apno iz očesa.

Ni izlepa hujše bolečine za okó, kakor če štrkne apno vanj. Izpirati oko z mrzlo ali toplo vodo, ne pomaga nič, s tem se bolečine le shujšajo. Najboljši pripomoček je voda, v kateri raztópi obilo sladkorja. S to vodo si dobro izperi bolno okó, in bolečine takoj odnehajo. Sladkor se namreč lahko spoji z apnom.

Kako odpraviti kravam mleko.

Neki kmet v Šleziji, ki sluje za izvrstnega odrejačvalca živine, je odpravil kravam, katere je dobil v rejo, mleko s tem, da je držal, ko se je krava molzla, vročo opeko pod vimenom. Cvrčanje mleka in topli mlečni pari so storili, pa odslej krava ni več dala mleka.

Kako najlaglje preženeš klopa.

Da odpraviš tega nadležnega mrčesa, kateri se tako rad zajé živalim in ljudem v kožo, ni treba drugzega, kakor da kaniš nekoliko kapljic slane vode, žganja ali pa tobakovega soka nanj. Če pa ostane navzlic temu trdovraten, kani nanj nekoliko bencina in gotovo bo po njem.

Listnica uredništva.

G. dopisnik Lokavški: Predmet Vašega dopisa bi menda naše bralce venderle premalo zanimal, vrh tega pa je dopis tudi preoster. Zboljšajte si toraj crkveno peče v miru in spravi. Zdravi! — Gospod M. Č. v L. Vaše navdušenje nas je odkritosrčno veselilo. Vendar ima Vaša povest za „R. doljuba“ premalo didaktične tendence. Varujte se prehudega realizma in pomislite, da narodu treba idealizma. Zglasite se zopet, kadar Vam dopušča stanovska dolžnost. Bog in narod!

Loterijske srečke

dne 18. avgusta t. l.

Brno 45, 7, 61, 15, 4.

Tržne cene v Ljubljani

dne 17. avgusta t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	50	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	5	4	Surovo maslo, "	—	74
Ječmen, "	4	06	Jajce, jedno	—	25
Oves, "	2	68	Mleko, liter	—	10
Ajda, "	6	50	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso, "	4	60	Telečje "	—	54
Koruza, "	4	70	Svinjsko "	—	64
Krompir, "	2	70	Koštrunovo "	—	38
Leča, "	11	—	Pišanec "	—	35
Grah, "	10	—	Golob "	—	18
Fižol, "	8	—	Seno, 100 kilo	—	169
Maslo, kgr.	—	86	Slama, "	—	214
Mast, "	—	66	Drva trda, 4 metr.	—	650
Špeh frišen "	—	56	" mehka, 4 "	—	450

Krepek rokodelski učenc

koji ima veselje do slikarstva, vsprejme se v **Opatiji** pri slikarju **Ivanu Alešovcu**. (35)

Vozne zvezke

(Rundreisebillets)

najpripravnejše in najcenejše vozne karte sedajnosti, veljavne za vsak vlak, **letne karte, prirejanje posebnih vlakov** priporoča

Jos. Paulin v Ljubljani

mejnarodna potovalna pisarna, (29-9)

kjer je tudi o potovanju po celem svetu vse potrebno brezplačno pozvedeti. Za pismen odgovor naj se znamka priloži.

Pristno in čisto istersko črno vino

se dobiva postavljeno na Vodnjanski kolodvor

po 18 kr. literin višje pri **Giovanni Manzin-u**, posestniku vinogradov, **Dignano-Istra**. (33-2)**Osobe,**

ki živé na kmetih, prihajajo z ljudstvom mnogo v dotiko, uživajo spoštovanje in zaupanje njegovo ter znajo slovenski pravilno pisati, zamorejo si o **poletnih mesecih prisluziti lepe denarje**, ako se hočejo marljivo lotiti poslovanja za stvar, katere važnost je splošno priznana.

Kdor se zató zanima, naznani naj svoje imé in bivališče pod naslovom: **F. K. 12, poste restante v Ljubljani**. (32-4)

Zobni zdravnik iz Berolina
UNIV. MED.

DR. R. JACOBIStari trg št. 4 **Ljubljani** I. nadstropje

ordinuje od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne; ob nedeljah od 9.—11. ure dopoldne; za siromake ob petkih od 9.—10. ure dopoldne. (22-14)

Kuvrte s firmo

in

vizitnice

priporoča

„**Narodna Tiskarna**“ v Ljubljani

— po nizki ceni. —

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo

mlatilnice

čistilne mline za žito
izbiralnice

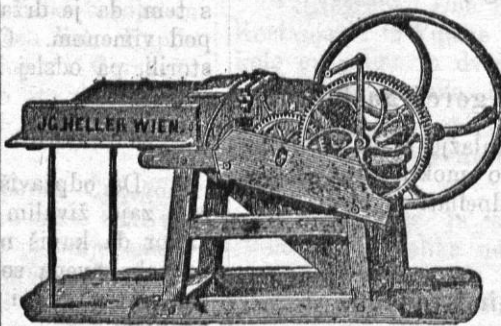
rezalnice za krmo

mline za sadje

tlačilnice za sadje

tlačilnice

za grozdje in vino

kakor udi vsakovrstne druge **mašine** in razni **stroji** za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo itd. itd. nove izvrstne konstrukcije razpošilja najceneje (26-10)

IG. HELLER, DUNAJ**2/2 Praterstrasse 78.**

Hustrovani katalogi in zahvalna pisma v hrvatskem, nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku se pošiljajo na željo zastoj in frankovano.

Stroji se dadó na poskušnje — jamó se zanje — pogoji so ugodni.

Cene so se znova znižale!!!